

LA RESURRECCIÓ DE JESÚS. FORMACIÓ DELS EVANGELIS

FRA JOSEP MANUEL VALLEJO

L' experiència que van fer els deixebles que convisqueren amb Jesús, de trobar-se amb Ell després de mort, vivent i ressuscitat, és el nucli de la fe cristiana.

El testimoni més antic que tenim de la resurrecció del Senyor és a 1Co 15. És un testimoni de sant Pau en primera persona perquè diu: "Després se'm va aparèixer a mi". El text diu que Jesús es va aparèixer a Cefes, després a cinc-cents germans, "la majoria dels quals encara viuen però alguns són morts". Per tant, sant Pau ha contactat amb aquests testimonis de la resurrecció. Després es va aparèixer a Jaume, aquest era dels familiars de Jesús, molt escèptic amb la seva vida. I després, diu sant Pau, que se li va aparèixer a ell mateix. Aquí hi ha el nucli de la nostra fe, en l'experiència dels testimonis de la resurrecció.

De la resurrecció no tenim una descripció directa perquè ningú no va ser testimoni del fet. La resurrecció ens ha arribat per l'experiència de les aparicions del Senyor ressuscitat. L'experiència de la resurrecció és indestriable dels testimonis que la van experimentar. En un altre lloc vàrem explicar la solidesa d'aquests testimonis¹.

Tots els textos del Nou Testament afirmen, de manera clara per boca dels qui ho van experimentar, que Jesús ha ressuscitat i se'ls ha aparegut. Però també expli-

quen la incredulitat inicial, l'obstinació, els dubtes i la por. Aquesta actitud escèptica i contrària a tot entusiasme va a favor de la historicitat d'aquestes aparicions, perquè si s'ho haguessin inventat, ho haurien fet tot molt més clar. Aquests dubtes, aquesta incredulitat, aquest reconèixer-lo però no reconèixer-lo, és una prova de l'autenticitat històrica de l'esdeveniment.

El nostre tema complementa el de la mort de Jesús², perquè la mort no es pot explicar sense la seva resurrecció i viceversa. La resurrecció és l'altra cara de la mort i el lliurament de Jesús per amor, a la creu. Explicarem una mica el sentit de la resurrecció, el significat de les aparicions, i després veurem com aquesta nova llum que ha donat la resurrecció a la vida de Jesús, fa comprendre qui és Jesús, i com es redacten els evangelis a aquesta llum. Els evangelis no són biografies estrictes de Jesús, tot i que tenen material històric, sinó que són testimonis de qui és Jesús: el Fill de Déu, "aquell que se'ns ha aparegut a nosaltres ressuscitat, que és aquell amb el qui hem viscut tres anys des de Natzaret a Galilea". Els evangelis són confessions de fe.

Aspectes de la Resurrecció

Primer. La resurrecció és un esdeveniment que es dona a aquells que havien viscut amb Jesús. Per tant, el re-coneixen. Jesús no es presenta, com volia Satanàs (Mt 4), a tothom, ni fa un miracle espectacular perquè tothom cregui. Jesús s'apareix als que havien conviscut amb Ell i de manera discreta, gairebé en secret.

1. "¿Va ressuscitar?" a *Atansar-nos a Jesús de Natzaret*, Catalunya Franciscana 244, p. 101.

2. LLUIS ARROM, *¿Per què maten Jesús? ¿Per què mor Jesús?*, Catalunya Franciscana 248, p. 37-44

Segon. A totes les aparicions, d'entrada no reconeixen Jesús, vol dir que és diferent. Jesús no ha retornat a aquesta vida, sinó que ha entrat en una altra dimensió, a la vida definitiva i, per això, no el reconeixen. Però hi ha un signe, com partir el pa a Emmaús, o pronunciar el nom "Maria", de la Magdalena, que fa que el reconeixin. Per tant, és ell mateix. Aquesta ambigüitat entre que és diferent però és el mateix està

present en totes les aparicions. I ens vol dir que Jesús segueix sent Ell personalment perquè pels seus gestos el reconeixen, però d'una altra manera. I aquesta altra manera no és igual a la de Llätzer o a la de la filla de Jaire, que tornen a aquesta vida. Jesús ha entrat en una dimensió nova, a la vida definitiva.

Tercer. Les aparicions són molt discretes, no són espectaculars. Són com el gra de mostassa, que és petit, imperceptible, però quan comença a créixer... També és molt curiós que moltes de les aparicions estan al voltant d'un àpat. Al final de l'evangeli de Joan (Jn 21), amb un esmorzar al costat del llac, a Emmaús (Lc 24) hi ha un àpat, en què Jesús parteix el pa i el reconeixen; a Lluç quan entra al Cenacle on estan tots els deixebles esporuguits, menja peix perquè vegin que està viu, ja que no s'ho acaben de creure. Aquesta coincidència dels àpats a les aparicions del ressuscitat té a veure amb l'Eucaristia. Insinua que és en l'Eucaristia on es fa present el Senyor Ressuscitat. A Emmaús és claríssim, les paraules són les mateixes que fem servir a la litúrgia. "Jesús prengué el pa, el beneí, el partí, el repartí", i llavors el reconegueren. Hi ha com una ceguesa en els deixebles, de veure però no veure i després hi ha un esdeveniment, com partir el pa o dir "Maria", que fa que se'ls obrin els ulls. Amb Adam i Eva passa igual però en sentit contrari, quan agafen el fruit de l'arbre, diu el text, "se'ls obriren els ulls", i es veieren malament, se'ls ofuscà la mirada.

Els relats són profunds i subtils i insinuen més que descriuen. Ens estan dient que per reconèixer el Ressuscitat hem de tenir un sotrac interior de l'Esperit Sant, que ens fa veure. Nosaltres veiem però no veiem, estem distrets o capficats en pensaments o sentiments, però hi ha moments

en què hem estat en silenci, o hem pregat, i rebem un toc de l'Esperit, que se'ns obren els ulls i captem la profunditat de la realitat.

Altres aspectes importants. Totes les aparicions són “el primer dia de la setmana”, el diumenge. Alguna cosa grossa devia passar perquè el gran costum del dissabte, sagrat per als jueus, es canviés al diumenge. Això és una prova que fa pensar.

“Si es considera quina importància té el Dissabte en la tradició veterotestamentària, llavors és clar que tan sols un esdeveniment d'un poder impressionant podia provocar la renúncia al Dissabte i la seva substitució mitjançant el primer dia de la setmana³.”

La major part de les aparicions comencen dient: “Molt de matí, quan ja clarejava”. Això és fantàstic. Aquests relats de les aparicions són una obra d'art. Insinuen el que és impossible de descriure. En dir “quan ja clarejava”, ens està dient que, de la mateixa manera que l'albada il·lumina la realitat, ara la resurrecció de Jesús il·luminarà la nostra vida. La resurrecció de Jesús i l'Esperit Sant il·luminen el nostre interior i ens fan veure la realitat tal com és, de manera que “quan ja clarejava”, en el silenci, en la quietud, discretament, ens està insinuant com es fa present el Ressuscitat en la nostra vida.

Jesús interpreta les Escriptures

La llum de la resurrecció són les ulleres que fan comprendre el sentit de la vida de Jesús i de tot l'Antic Testament. El relat d'Emmaús ens diu que Jesús acompanya aquells dos deixebles decebuts, els escolta, es desfoguen i llavors, en un moment donat, els explica el sentit de les

3. JOSEPH RATZINGER-BENET XVI, *Jesús de Natzaret. De l'entrada a Jerusalem a la Resurrecció*, Ed Claret, Barcelona 2011, p.220

Escriptures: “Llavors, començant pels llibres de Moisès i continuant pels de tots els profetes, –Jesús Ressuscitat– els va explicar tots els passatges de les Escriptures que es referien a Ell” (Lc 24,27). Jesús Ressuscitat interpreta les Escriptures de l'Antic Testament, i els diu els llocs on es parlava d'Ell: El Servent Sofrent, el nou David... Això és importantíssim perquè entenguem com s'ha fet el Nou Testament.

Com es forja el Nou Testament

Les Escriptures que tenien els jueus després de morir Jesús era l'Antic Testament: El Pentateuc, els Profetes i els Salms. A partir d'aquestes Escriptures, interpretades a la nova llum del Ressuscitat, present i vivent en la comunitat, es forjarà el Nou Testament. Cal tenir en compte que l'esdeveniment de la Resurrecció no

és una cosa puntual. És un esdeveniment que va passar i segueix passant. Tots els verbs que parlen de la Resurrecció estan en pretèrit perfet, que en grec significa: “Va ressuscitar i segueix ressuscitat”. De manera que Jesús Ressuscitat segueix vivent i actuant a la vida de l'Església, en la seva litúrgia, en la predicació, en la catequesi de la comunitat. Entre els

anys 40 i 100, abans que hi haguessin evangelis, hi ha la vida de la comunitat cristiana que celebra l'Eucaristia i rellegeix l'Antic Testament a la llum de la Resurrecció –per això l'Evangelí i tot el Nou Testament estan farcits de cites de l'Antic Testament. La predicació de la primitiva comunitat es fa amb les Escripures antigues interpretades amb aquestes noves ulleres de la resurrecció. Per això, diu sant Lluç a l'evangelí d'Emmaús: “Començant pels llibres de Moisès i continuant pels de tots els profetes, els va explicar tots els passatges de les Escripures que es referien a Ell” (Lc 24,27). I aquells dos deixebles, que havien sentit la predicació de Jesús i se'ls havia escalfat el cor, diuen: “No és veritat que el nostre cor s'abrusava dins nostre mentre ens parlava en el camí i ens obria el sentit de les Escripures?”. Qui ens obre el sentit de les Escripures antigues és Jesús Ressuscitat. Aquesta és la nostra lectura de la Bíblia. La Bíblia diu moltes coses, però la lectura cristiana de la Bíblia és la que ens fa Jesús Ressuscitat. Per tant, no tot és igualment vàlid. Ja en vida, en el Sermó de la Muntanya, Jesús diu: “Se us va dir però jo us dic”. Jesús modifica la interpretació de l'Antic Testament. Però és que després de ressuscitar, el Crist vivent en la comunitat és el que inspira els nous textos i el que fa interpretar l'Antic Testament. Això és clau perquè compreguem els evangelis i els textos del Nou Testament i la Teologia Cristiana. Després d'aquesta experiència cabdal de la Resurrecció, la comunitat va entendre una cosa fonamental: “que aquell que havia viscut amb nosaltres, Jesús de Natzaret, és aquest que viu ara en la comunitat”. Que “aquest és aquell”, és el que pretenen dir els Evangelis. Que Jesús, que va néixer a Natzaret, va viure a Galilea i va estar tres anys amb nosaltres predicant, és el mateix que ara

se'ns ha aparegut ressuscitat. Per això el re-coneixen. Aquesta identitat constitueix el nucli de la fe cristiana: que un home que ha caminat per la Terra és Fill de Déu.

Gràcies a aquesta experiència de Jesús Ressuscitat, vivent en la comunitat, els primers cristians, a poc a poc, van anar comprenent qui era Jesús. Aquesta és la pregunta a la que respon l'Evangelí: ¿Qui és Jesús? I varen donar diverses respostes. Primer van entendre que era el Messies que acomplia totes les promeses de l'Antic Testament. Jesús és el Messies promès, no com se l'imaginaven, de cap manera s'imaginaven un Messies crucificat. La comunitat va trigar anys a digerir aquesta humiliació. Però després va entendre que aquest home que havia viscut amb ells i que tenia coses una mica sorprenents, era una persona divina. A poc a poc van comprendre que Jesús era Fill de Déu. També li diran "el Senyor", com es deia a Déu a l'Antic Testament. En els textos de l'inici de les cartes als Colossencs i Efesis se'ns diu també que Jesús és la plenitud de la creació, la plenitud de la revelació, el Logos que existia junt amb el Pare abans de la creació (Jn 1).

Però la idea fonamental és que gràcies a l'experiència del Ressuscitat en la comunitat, la seva litúrgia, la seva catequesi són el bressol on s'han forjat els textos de l'Evangelí i del Nou Testament.

Origen dels Evangelis

Els Evangelis són un gènere literari nou que va sorgir al segle I a la comunitat cristiana (Marc). ¿Per què van sorgir els Evangelis? La raó fonamental és perquè no s'oblidessin del que havia passat, que no s'oblidessin de la carn de Jesús. Les cartes de sant Pau no parlen de la humanitat de Jesús, parlen sobretot del misteri pasqual i del Ressuscitat. Només amb les cartes de sant Pau hauríem tingut un Jesús poc encarnat. Per això, com la comunitat

veia el perill de divinitzar massa Jesús i que quedés com un esperit, varen recuperar la història de Jesús, la seva carn, i per això hi va haver Evangelis. Dels testimonis d'aquesta època el que ens ha quedat són paràboles, dites de Jesús, miracles... D'això se'n diu la tradició evangèlica, tota un sèrie de petits fragments (perícopes), que van arribar desordenades als evangelistes. Aquests el que van fer, a la llum de la Resurrecció, inspirats per Jesús vivent en la comunitat, és ordenar tot aquest material amb una intenció pedagògica, catequètica, teològica, cadascú segons la comunitat que tenia al davant. Cada evangelista va posar l'accent en punts diferents perquè la seva comunitat tenia unes necessitats pròpies. Cada evangelista ha rebut la tradició dels que han viscut amb Jesús, però l'ha seleccionat i ordenat en funció de la seva teologia i de les necessitats formatives de la seva comunitat.

Hi ha tres etapes a la tradició evangèlica. Primera, fins a l'any 33, la vida de Jesús amb els apòstols. Segona, des de la mort/resurrecció de Jesús fins que s'escriu el primer evangelí (Marc l'any 60-70). En aquest temps, circulen per la vida de la comunitat cristiana miracles de Jesús, dites, paràboles..., els fragments de la tradició evangèlica. I la tercera, l'etapa en què els evangelistes puen d'aquesta tradició i redacten els seus evangelis, Marc l'any 60-70, Mateu i Lluc al 70-80 i Joan l'any 100.

L'any 60 Marc es veu amb la necessitat d'ordenar tot aquest material fragmentari i oferir-lo per a la catequesi de la seva comunitat. Evidentment per respondre a la pregunta: ¿Qui és Jesús?, no per fer-ne una biografia. Recordem que l'Evangelí de Marc comença dient: "Evangelí de Jesús, el Messies, el Fill de Déu" (Mc 1,1). Aquí ja ho ha dit tot. La intenció de l'evangelista, que és molt sobri, és mostrar que Jesús és el Fill de Déu.

Després a l'any 70-80 Mateu agafa tot Marc, pràcticament, però hi ha més material en el seu evangeli perquè ha tingut accés a altres fragments de la Tradició. (Mateu té 28 capítols i Marc en té 16). Per a Mateu, Jesús és el Messies, Fill de David, que compleix les Escripures.

Després Lluc, que és contemporani a Mateu, l'any 70-80, fa el mateix, inclou tot Marc però després té material propi que no hi és als altres dos. Les paràboles del Fill Pròdig i Marta i Maria només estan a Lluc. L'ordre en què estan posades aquestes perícopes és diferent en cada evangelista perquè la seva intenció teològica és diferent. No és una voluntat cronològica el que guia l'evangelista, tot i que en una primera lectura ho sembli. La intenció de l'evangelista és dir-nos qui és Jesús, el Messies, el Senyor, i dir que el Jesús de Natzaret de la història és el Ressuscitat que es va aparèixer als deixebles i ara viu en la comunitat.

¿Què passa llavors? Les escenes de la vida de Jesús transcrits en aquestes perícopes queden superposades en l'Evangeli al fet que Jesús és el Messies. Com que l'Evangeli s'ha escrit sabent que Jesús és el Ressuscitat, a l'hora de dir-nos que Jesús predicava, ens diu que el Fill de Déu predicava. A l'hora de dir-nos que Jesús va complir tal profecia, ens diu que el Messies va complir aquesta profecia. Perquè ja ho saben i perquè l'Evangeli està escrit després de la Resurrecció. Els dos nivells, el de Jesús de Natzaret i el del Messies Crist estan superposats en el text que tenim ara. Per això, no podem distingir entre el Jesús històric i el Crist de la fe perquè estan barrejats.

Això es pot veure de moltes maneres, perquè l'ordre en què estan posades les perícopes és fonamental per a la lògica teològica de l'evangelista. Per exemple, en Mateu, l'expulsió dels venedors del Temple està poc abans de la Passió. A Joan està al capítol 2. En què quedem? És que no

hi ha una voluntat cronològica. Per a Joan té molta importància mostrar que des del primer moment Jesús està enemistat amb el Temple, amb els jueus. Per això ho posa al principi. I, a més, ho explica molt bé:

“Llavors els jueus el van interrogar: ¿Amb quin senyal ens demostres que pots obrar així? Jesús els contestà: Destruïu aquest santuari, i en tres dies l'aixecaré. Els jueus replicaren: Aquest santuari ha estat construït en quaranta-sis anys, ¿i tu el vols aixecar en tres dies? Però ell es referia al santuari del seu cos. Per això, quan va ressuscitar d'entre els morts, els seus deixebles recordaren que havia dit això, i van creure en l'Escripura i en la paraula de Jesús”.

¿Qui està dient això? El redactor, l'evangelista. Ho està explicant el narrador al lector. És una obra literària i el redactor ens dona les claus del llibre. Això ho fa Joan en diversos fragments. I ens explica com s'ha fet l'Evangeli: “Per això, quan va ressuscitar d'entre els morts, els seus deixebles

recordaren que havia dit això". El narrador ho explica, dóna les claus de l'Evangelí. No podem separar el que va passar a la història i la interpretació que donen els evangelistes, perquè els evangelistes ens mostren un Jesús interpretat des de la fe en la resurrecció.

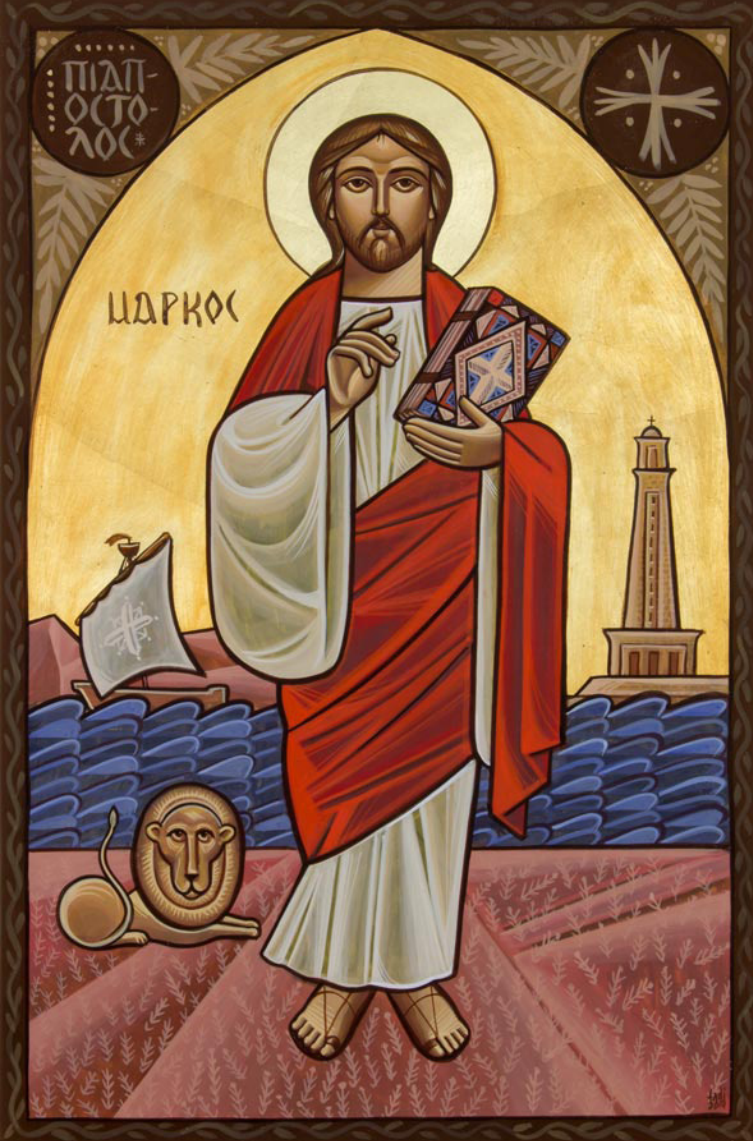
La Passió no és una crònica, com un vídeo del que va passar, entre altres coses perquè no hi havia ningú al peu de la creu, Marc diu que les dones s'ho miraven de lluny. Per tant, ¿com podem entendre la Passió com un relat del que va passar estrictament? Si en tinguéssim un vídeo no entendríem res, però els relats que ens han deixat els evangelistes ens donen el sentit dels esdeveniments i el seu significat profund, la interpretació dels fets, per tant, entenem molt més amb els relats que no amb un vídeo. Fixem-nos que la Passió està farcida de cites de l'Antic Testament: el Servent Sofrent d'Isaïes està omnipresent i el salm 22, perquè han interpretat la mort de Jesús a la llum del Servent Sofrent, i ens donen la clau de lectura de l'esdeveniment de la mort de Jesús.

Rastres de la Resurrecció en l'Evangelí

L'Evangelí, com les bones pel·lícules i els bons llibres, s'ha de llegir dues vegades. Quan veiem una pel·lícula i després la tornem a veure, llavors ja sabem com acaba, i la veiem diferent, i comprenem molt millor les insinuacions que anava fent el director, les coses que han passat, com es prepara la trama..., perquè ja sabem com acaba. L'Evangelí és això. S'han de fer dues lectures per a comprendre'l, una primera naïf, llegint el que va passar, i al final la mort i la resurrecció. I, quan hem captat que Jesús és el Ressuscitat, tornem a començar, i es llegeix comprenent que el qui camina per Galilea és el Fill de Déu, i el que fa, ho fa el Fill de Déu i no sols Jesús. Això és tot sant Joan. L'Evangelí de sant Joan, des d'aquest punt de vista, és abso-

lutament genial perquè ha comprès tant el misteri de Jesús que ens regala una narració en la que qui camina per Galilea és el Ressuscitat. I ens ho diu clar, per exemple, quan passa Jesús per davant de Joan el Baptista i aquest diu: "Mireu l'Anyell de Déu", això no ho podia dir el Joan Baptista de la història perquè encara no ho sabia. Això ho sap la comunitat cristiana de Joan després de la Resurrecció, i per això Joan el Baptista diu: "Mireu l'Anyell de Déu". O a la samaritana, el Jesús de la història pot dir a la samaritana: "Qui begui de l'aigua que jo li donaré tindrà vida eterna"? Això ho està dient el Jesús Ressuscitat que dialoga amb la samaritana en la comunitat, i m'ho està dient a mi, ara, quan jo llegeixo en oració l'Evangelí. Perquè l'Evangelí, entre altres coses, s'ha redactat perquè jo em converteixi i entri personalment en relació amb Jesús ara i aquí, perquè Jesús segueix vivent en la comunitat. Aquesta és la clau de lectura fonamental. Quan llegim l'Evangelí amb actitud d'oració, Ell, amb el seu Esperit, ens obre els ulls perquè comprenem el que ens diu. I ficant-nos dins de l'Evangelí de Joan podem entrar en relació personal amb Jesús Ressuscitat, que és el que es pretén amb els diàlegs amb Nicodem, la samaritana, el cec de naixement, Marta i Maria i Llätzer... Això és fascinant! L'Evangelí s'ha redactat perquè el Ressuscitat pugui reviure a la nostra vida amb els gestos i les narracions del Jesús de la història, i nosaltres, llegint l'Evangelí, puguem entrar en relació amb Jesús Ressuscitat, vivent i actual.

Hi ha una novel·la fabulosa que es diu "La història interminable", de Michael Ende. Fantàstica. És un llibre de teologia. Allí, el protagonista, Bastian, en lloc d'anar a classe, se'n va al tercer pis de l'escola i s'amaga i comença a llegir el llibre de la Història Interminable, i en un moment donat, des del llibre el criden. ¿I què fa ell? Es fica dins del llibre: Això és l'Evangelí,

fe: “Avui, a la ciutat de David us ha nascut un Salvador, el Messies, el Senyor” (Lc 2,11). El que Marc posa al pròleg: “Evangeli de Jesús, el Messies, el Fill de Déu”, Lluc, que és un artista, ho posa a la narració, en boca dels àngels. Joan també ho posa en boca dels protagonistes de la seva narració. Quan ha mort Llätzer, Jesús ve i diu a Marta: “No et preocupis, que el teu germà ressuscitarà”. I ella li diu: “Sí, ja sé que ressuscitarà al darrer dia”. I Jesús li diu: “Jo sóc la resurrecció i la vida”. I Marta diu: “Sí, jo sé que Tu ets el Messies, el Fill del Déu viu” (Jn 11,27). Això no ho podia dir la Marta de la història. Ho està dient la comunitat cristiana que sap que Jesús és el Fill de Déu i ho posa en boca de Marta. I Tomàs, que fa la confessió de fe més gran de tots els evangelis, diu a Jesús: “Senyor meu i Déu meu” (Jn 20,28). Això ho està dient com a confessió de fe la comunitat de sant Joan en boca de Tomàs.

Quan Jesús als evangelis de Mateu i Lluc està predicant, s’aparta, puja a una barca i comença a parlar, l’evangelista diu: I “Jesús començà a predicar la Paraula de Déu”. El Jesús de la història ¿podia estar predicant la Paraula de Déu? No. Jesús predica el Regne o paràboles. Llavors, ¿qui ho diu això? Ho diu la comunitat que predica la Paraula de Déu en la seva litúrgia. Estan superposant el que feia Jesús al que ella fa ara en la comunitat cristiana.

Una altra molt bonica, la multiplicació del pans. Quan llegeixes a poc a poc l’evangeli t’adones que és la comunitat cristiana la que l’ha forjat, perquè primer hi ha hagut vida cristiana i després s’ha expressat

especialment el de sant Joan. Ens convida a ficar-nos a dins del llibre amb la imaginació, i relacionar-nos personalment amb Jesús. Això és un Evangeli, una obra d’art religiosa que pretén que entrem en contacte amb el Senyor Ressuscitat a través de les formes i els gestos del Jesús de la Història perquè ens afecti de cara a la nostra transformació cristiana.

Hi ha molts textos on es veu com el Ressuscitat sura de les paraules de l’evangelista. Per exemple, quan l’evangelista posa en boca dels personatges les confessions de fe. A Lluc són els àngels als pastors qui fan la confessió de

en els textos. A l'evangeli de Joan, quan Jesús reparteix el pa diu: "Jesús prengué el pa, el beneí, el partí i el repartí". ¿Quan ho diu això Jesús? ¿No sonen aquestes paraules? Això és l'Eucaristia. Les mateixes paraules que la comunitat cristiana fa servir per a celebrar la fracció del pa, les estan posant aquí. ¿Què ens estan dient? Primer que la comunitat cristiana celebrava l'Eucaristia. I estan insinuant que aquella multiplicació dels pans s'assembla a l'Eucaristia, per la sobreabundància.

Hi ha altres llocs on es veu molt clar l'experiència pasqual. Jesús feia miracles, feia guaricions, no hi ha cap dubte. Però hi ha una sèrie de miracles, en l'evangeli, com la Transfiguració o el caminar sobre les aigües, que costen una mica de comprendre. Un Jesús que insisteix en el secret messiànic, que és molt discret i que no vol fer coses espectaculars, com Satanàs li suggereix (Mt 4), ¿ara fa això? A veure, ¿què passa aquí? La barqueta a sobre del mar encrespat de nit, ¿què simbolitza? Hem de llegir els gestos i les narracions amb el llenguatge en què es van crear, per tant hem d'estudiar una mica per comprendre el llenguatge de la Bíblia. ¿Què significa el mar de nit a la Bíblia? El mal, el lloc dels dimonis, de les tenebres. Per tant, la barqueta amb els apòstols, símbol de l'Església, fràgil, a la deriva i amb por per la tempesta sobre el mar, i Jesús com un fantasma vestit de blanc, caminant sobre les aigües, sobre el mal. ¿Què pot simbolitzar això? ¿No és més lògic pensar que això és una aparició com les del final de l'evangeli, que s'introdueix aquí perquè ja saben que és el Ressuscitat? ¿No s'assembla això més a una aparició de les del final que no a altres narracions de Jesús? Aquí se'ns està dient que Jesús és el Ressuscitat que ha vençut el mal, que camina sobre el mal. I després estira Pere del fons de l'aigua. Pere s'enfonsa en el mal, en la por, en els dimonis, i la mà de Jesús el treu

fora. Aquesta lectura teològica és molt més rica i molt més lògica que la lectura literal.

La Transfiguració també té elements pasquals. No diem que això no hagués passat com una experiència dels apòstols. Però, és una teofania amb símbols de l'Antic Testament. Jesús apareix transfiguradament, amb rostre de vida eterna, amb Elies i Moisès: "Tu ets el meu Fill, escolteu-lo", la muntanya, el núvol... Per tant, aquí hi ha una insinuació també. Sembla com una Resurrecció abans de temps, per dir-ho d'alguna manera. I, a més, l'ordre en què l'evangelista posa la Transfiguració és molt significatiu, perquè el posa camí de Jerusalem. Primer anuncia la passió i, de seguida, dóna el consol de la promesa de la resurrecció, que el lector ja coneix. És una pedagogia catequètica extraordinària de l'evangelista.

Al principi de l'evangeli de Marc, la predicació i la vida pública de Jesús, quan Jesús comença a sortir del Jordà i se'n va cap a Galilea, diu el text: "Jesús vingué dient: el Regne del Cel s'atansa". Això, si ens ho imaginem així literalment, queda com una mica forçat perquè el text diu que Jesús vingué a Galilea predicant: "El temps s'ha acomplert, convertiu-vos i creieu en la Bona Nova". Això queda com una mica massa estilitzat. Però quan un entén que això és sumari, un resum, que no pertany a la tradició evangèlica dels fragments sinó que és un sumari redactat per l'evangelista, llavors la cosa canvia. Aquí hi ha una síntesi de l'evangelista Marc dient-nos com ha estat i està encara ara la vida de predicació de Jesús. I si entenem els verbs, que estan en pretèrit perfet, que parlen d'una acció puntual en el passat que segueix passant en el present, està dient: "Jesús vingué a Galilea a l'any 30 i segueix venint ara a la nostra vida com a Ressuscitat". És una lectura més profunda, més real. **Vingué i ve** dient: el Regne del Cel s'atansa. S'ha atansat en

Jesús i se segueix atansant ara en la nostra vida. Això agafa una volada molt més rica, perquè actualitza el missatge en l'ara i aquí. Els evangelis s'han escrit perquè ara, avui, puguem entrar en contacte amb el Jesús Ressuscitat. Aquesta és la gràcia dels evangelis.

Si llegim Lluc 4, aquell discurs de Jesús a la sinagoga: "L'Esperit del Senyor és sobre meu perquè m'ha ungit, m'ha enviat...", acaba dient: "Avui s'ha acomplert aquest evangeli". I aquest avui i el verb estan en aquest temps verbal. Està dient: avui, a l'any 30, que Jesús va tenir aquella escena a la sinagoga, s'ha acomplert, però avui també en la nostra vida s'està complint. Aquesta és la meravella de l'evangeli, la cosa extraordinària, que actualitza el missatge per a avui, per a mi i aquí, amb les formes del Jesús de la història.

L'evangeli és una confessió de fe i una catequesi que actualitza a Jesús ara, no és simplement un relat de la història. Té elements històrics, les perícopes són història, però estan redactades de tal manera que ens actualitzen el missatge, perquè el Jesús que inspira l'evangeli és el vivent en la comunitat.

I per si encara quedava algun dubte del paper de la comunitat, llegim encara un fragment. Que important és llegir l'evangeli a poc a poc i amb atenció! Quan Jesús parla amb Nicodem, l'evangeli, diu: "Nicodem li replicà: ¿Com pot ser això? Jesús li respongué: Tu que ets mestres d'Israel, ¿no ho comprens? Et ben asseguro que **parlem** d'allò que sabem i donem testimoni d'allò que hem vist però vosaltres no admeteu el nostre testimoni". Però, ¿no estava parlant Jesús amb Nicodem? ¿Qui està parlant ara en primera persona del plural? El narrador seria en singular, l'evangelista parla en singular. Aquí parla la comunitat. Se'ls ha escapat. És fantàstic. Qui parla en l'evangeli és la comunitat, inspirada per Jesús present i vivent.

Aquesta és la clau de lectura de l'evangeli. Això és molt interessant. Dóna una solidesa i una obertura d'ulls molt més gran. Vol dir que aquest llibre és vivent, perquè l'ha redactat una comunitat viva a partir de la seva experiència del Ressuscitat. I, per tant, nosaltres podem fer la mateixa experiència llegint-lo en actitud d'oració. Com deia la Dei Verbum⁴, l'evangeli només es pot llegir en l'esperit en què va ser redactat. Per tant, abans de llegir l'evangeli hem de demanar l'assistència de l'Esperit, hem de sintonitzar amb l'Esperit Sant perquè ens desveli, com fa Jesús als d'Emaús, les claus, el significat i el sentit. Si això s'ha escrit en sintonia amb l'Esperit Sant present en la comunitat, només el comprendrem sintonitzant amb el mateix esperit amb què va ser escrit.

4. Document del Concili Vaticà II sobre la Revelació.